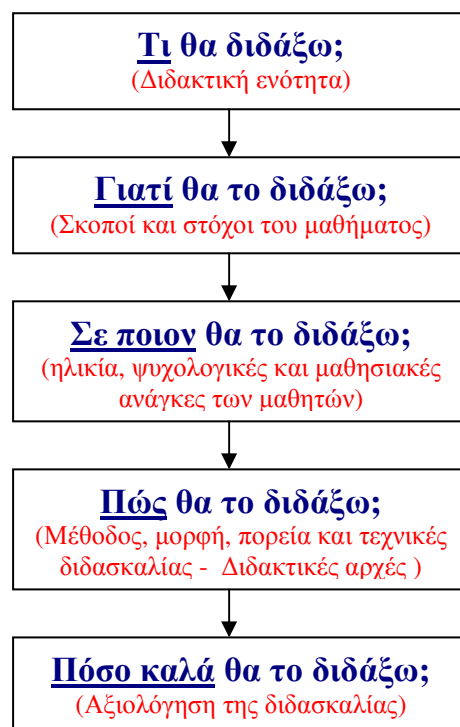

Σχεδιασμός και οργάνωση μιας διδασκαλίας

Δρ. Παναγιώτης Α. Θεοδωρόπουλος
Σχολικός Σύμβουλος ΠΕ03
e-mail@p-theodoropoulos.gr

Για τον σχεδιασμό και την οργάνωση μιας διδασκαλίας διευκολύνει να θυμόμαστε τα χαρακτηριστικά στοιχεία μιας διδασκαλίας με μορφή ερωτημάτων χρησιμοποιώντας ερωτηματικές αντωνυμίες ή ερωτηματικά επιρρήματα (τι, γιατί κλπ.). Τα ερωτήματα αυτά καθορίζουν τους άξονες στους οποίους πρέπει να κινούμαστε κάθε φορά και έτσι ο σχεδιασμός και η οργάνωση της διδασκαλίας μας να γίνεται με συστηματικό τρόπο. Τα ερωτήματα αυτά με τη σειρά είναι:

Ας δούμε πιο αναλυτικά καθένα από τα παραπάνω ερωτήματα.

1. Το πρώτο ερώτημα αναφέρεται στην ενότητα που θα διδαχθεί, η οποία προφανώς πρέπει να είναι συμβατή με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (Α.Π.Σ.) και το σχολικό βιβλίο.
2. Το δεύτερο ερώτημα αναφέρεται στους σκοπούς και στους στόχους της διδασκαλίας της ενότητας, οι οποίοι πρέπει να είναι σαφείς και ρεαλιστικοί και να καλύπτουν εκτός από τον γνωστικό τομέα και τον συναισθηματικό και τον κοινωνικό.

Για την διατύπωση των διδακτικών στόχων πρέπει να έχουμε ως γνώμονα το Α.Π.Σ. και τις ανάγκες των μαθητών. Αν χρειαστεί, μπορεί να γίνει και διαφοροποίηση των διδακτικών στόχων που θα έχει ως άμεση συνέπεια την διαφοροποίηση της διδασκαλίας.

3. Το τρίτο ερώτημα είναι εξ' ίσου σημαντικό με τα υπόλοιπα και αναφέρεται στους μαθητές. Είναι αδιανόητο να σχεδιάζουμε μία διδασκαλία χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη μας τους μαθητές, δηλαδή τις ικανότητες και τις δυνατότητές τους, τα ιδιαίτερα ψυχολογικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της ηλικίας τους, τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους, τις μαθησιακές τους ανάγκες, τα ενδιαφέροντά τους, τα κοινωνικο-πολιτισμικά δεδομένα της τάξης και άλλα, στοιχεία που μπορεί να μας οδηγήσουν ακόμη και σε διαφοροποίηση της διδασκαλίας.
4. Το τέταρτο ερώτημα αναφέρεται γενικά στην στρατηγική που θα ακολουθήσουμε. Σχεδιάζοντας μια διδασκαλία μπορούμε, ανάλογα με την διδακτική ενότητα και την μαθησιακή ετοιμότητα των μαθητών, να επιλέγουμε την μέθοδο, την μορφή, την πορεία και τις τεχνικές που θα ακολουθήσουμε σύμφωνα με τον παρακάτω συνοπτικό πίνακα:

Μέθοδος	Μορφή	Πορεία	Τεχνικές
<p>Συνήθως αναφέρεται στον γενικότερο σχεδιασμό μιας διδασκαλίας και μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δασκαλοκεντρική (J. F. Herbart...) • Βιωματική (Dewey...) • Συμμετοχική κλπ. <p>Αναφέρεται όμως και στον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων και μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επαγωγική • Παραγωγική • Αναλογική • Συγκριτική • Αναλυτική • Συνθετική • Αξιωματική 	<p><i>Η μορφή μιας διδασκαλίας μπορεί να είναι:</i></p> <p>Δασκαλοκεντρική</p> <ul style="list-style-type: none"> • διάλεξη • αφήγηση • παρουσίαση • επίδειξη <p>ή</p> <p>Μαθητοκεντρική</p> <ul style="list-style-type: none"> • διερεύνηση • ανακάλυψη • σχέδιο εργασίας (μέθοδος project) 	<p><i>Η πορεία μιας καλής διδασκαλίας περιλαμβάνει τα παρακάτω βήματα:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ψυχολογική και γνωσιολογική προετοιμασία των μαθητών. • Επαφή των μαθητών με τα δεδομένα, επεξεργασία των δεδομένων και εξαγωγή συμπερασμάτων. • Εφαρμογή. • Έλεγχος κατανόησης και ανατροφοδότηση. • Ανακεφαλαίωση. • Αξιολόγηση. 	<p><i>Οι τεχνικές που μπορούμε να εφαρμόζουμε σε μια διδασκαλία είναι:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισήγηση • Εμπλουτισμένη εισήγηση • Ερωτήσεις-απαντήσεις • Συζήτηση • Καταιγισμός ιδεών • Ασκήσεις • Επίδειξη • Ομάδες εργασίας • Παιχνίδι ρόλων • Λύση προβλήματος • Καθοδηγούμενη μάθηση • Διδακτική επίσκεψη

Τέλος, σχεδιάζοντας και οργανώνοντας μια **καλή** διδασκαλία δεν θα πρέπει να αγνοούμε και τις διδακτικές αρχές, που είναι:

Διδακτικές αρχές

- ✓ Αυτενέργειας
- ✓ Ατομικότητας
- ✓ Ανατροφοδότησης
- ✓ Διαθεματικότητας
- ✓ Εποπτείας
- ✓ Ενδιαφέροντος
- ✓ Επαγωγικότητας
- ✓ Κοινωνικότητας
- ✓ Ολότητας

5. Το πέμπτο ερώτημα αναφέρεται στην τελική φάση της διδασκαλίας, που είναι η αξιολόγησή της, δηλαδή ο έλεγχος αν επιτεύχθηκαν οι διδακτικοί στόχοι. Δεν είναι δυνατόν να υλοποιούμε μια **καλή** διδασκαλία, δηλαδή σύμφωνα με τις παραπάνω προδιαγραφές και να αδιαφορούμε για την **από-τελεσματικότητά** της! Μην ξεχνάμε ότι διδάσκουμε Μαθηματικά για τους μαθητές μας και όχι για μας και πως η **ποιοτική διδασκαλία**, η οποία πρέπει να είναι ζητούμενο κάθε εκπαιδευτικού, είναι ο συνδυασμός μιας **καλής** και **αποτελεσματικής** διδασκαλίας.

Σχέδιο διδασκαλίας

Καλό είναι για κάθε διδασκαλία μας να κάνουμε και ένα σχέδιο μαθήματος, το οποίο δεν χρειάζεται να είναι εκτενές, ας είναι απλό και σύντομο.

Ένα απλό σχέδιο διδασκαλίας εκτός από τα βασικά στοιχεία (*όνομα σχολείου, ονοματεπώνυμο εκπαιδευτικού, τάξη, τμήμα, ημερομηνία και γνωστικό αντικείμενο*) πρέπει να περιέχει:

- Τον τίτλο της διδακτικής ενότητας.
- Τους διδακτικούς στόχους.
- Χαρακτηριστικά στοιχεία των μαθητών (προϋπάρχουσες γνώσεις, ιδιαιτερότητες κλπ.).
- Τις διδακτικές ενέργειες και τα μέσα υλοποίησης της διδασκαλίας.
- Συμπληρωματικές παρατηρήσεις του διδάσκοντος.

Σημείωση: Κατά την προετοιμασία και υλοποίηση μιας διδασκαλίας είναι προφανές ότι θα πρέπει να λαμβάνουμε πάντα υπόψη μας και τις οδηγίες διδασκαλίας του Υπουργείου Παιδείας.